

Організаційні аспекти діяльності студентського наукового товариства в
підготовці фахівців стоматологічних спеціальностей

Гоголь А.М., Панькевич А.І., Колісник І.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

У статті висвітлюється актуальність науково-дослідної роботи студентів при підготовці стоматологічних кадрів і наводяться організаційні аспекти необхідного вдосконалення цього виду діяльності у вищих медичних закладах

Ключові слова: студентське наукове товариство, організація, науково-дослідна робота

Актуальність проблеми. В умовах сучасного індустріального суспільства зміст освіти не може бути зведений до знань з навчальних курсів, а технологія освіти – до навчання знанням та їх пасивного засвоєння (до простої дидактики). Здобуваючи освіту, людина повинна освоювати не лише знання, але і методи мислення, принципи та алгоритми діяльності, тощо.

Фундаментальність вищої школи забезпечує поєднання наукових знань і процесу освіти. Це, з одного боку, дає можливість бути мобільним і відкритим до інновацій, а з іншого – бути здатним навчатись та поглиблювати знання впродовж усього життя, гідно виступати повноправним учасником світового освітнього процесу. Однак існує суттєва проблема, пов'язана зі збереженням вітчизняних освітніх здобутків і традицій, що не піддаються цілковитій трансформації та стандартизації. Йдеться насамперед про роль особистості у навчально-виховному процесі та суспільстві в цілому. В європейському освітньому просторі, окресленому Болонським процесом, така роль визначена не достатньо. Це може означати, що, прямуючи до нього, ми будемо змушені приймати стандарти, які суттєво обмежують роль викладача та студента як особистості. За євростандартами випускник вищої школи формується навчальним процесом як технологічною системою, згідно з вітчизняними

традиціями – за допомогою особистості спеціаліста-професіонала (викладача) [1].

Особливо значимий вплив на формування фахівця в цьому аспекті має організація діяльності студентського наукового товариства. Спілкування студента та викладача під час виконання науково-дослідної роботи набуває багатовекторного характеру, що має вирішальне значення у формуванні клінічного мислення майбутнього фахівця і творчого підходу до вирішення конкретних проблем [2]. Ефективність науково-дослідної діяльності студентів залежить від професійної компетентності викладача, його педагогічної майстерності, інтелектуального рівня, стимулювання [3].

Досвід кращих українських ВНЗ дозволяє окреслити деякі основні принципи, на яких має бути побудована ефективна науково-дослідницька робота студентів. Серед них варто виділити наступні:

- залучення студентів до науково-дослідницької роботи має бути безперервним, починаючи з першого і закінчуючи останнім курсом навчання;
- система науково-дослідницької роботи має включати як творчу підготовку всіх студентів, що здійснюється відповідно до навчального плану у процесі навчання, так і творчий пошук, що ведеться у позанавчальний час, найбільш здібними та краще підготовленими студентами;
- тематика наукових досліджень студентів повинна бути тісно пов'язана з науковою тематикою кафедр та професорсько-викладацького складу ВНЗ;
- ефективна організація науково-дослідницької роботи студентів має передбачити систему стимулювання студентів та викладачів (причому, не тільки і не стільки економічного стимулювання), які беруть активну участь у її проведенні.

Однією з форм організації науково-дослідницької роботи студентів є створення і функціонування студентських наукових товариств у вищих

навчальних закладах та їх структурних підрозділах. Саме такі утворення, на нашу думку, почали відроджувати та розвивати наукову роботу студентів у сучасних умовах.

Студентські наукові товариства мають стати одним з факторів, за допомогою яких можна досягти цього. Серед основних завдань, покладених на студентські наукові товариства, можна виділити такі:

- удосконалення форм співпраці студентів у сфері освіти та науки;
- забезпечення студентства інформаційними ресурсами, створення і розвиток ефективних механізмів обміну інформацією між студентами на рівні факультетів та навчальних закладів, а з розвитком міжвузівської співпраці між студентськими науковими товариствами – створення всеукраїнських баз даних та електронних бібліотек;
- активізація творчої діяльності студентства, створення тематичних гуртків, залучення студентів до розробки та впровадження різних наукових проектів (в т.ч., організація конференцій, круглих столів, семінарів тощо) ;
- сприяння психологічній та професійній адаптації студентів – першокурсників, залучення їх до співпраці зі старшокурсниками, створення тематичних груп;
- забезпечення позитивної мотивації студентства – сприяння переходу від “навчимо” до “навчусь”;
- проведення постійного моніторингу знань та аналізу потреб студентства з метою надання актуальної інформації адміністраціям факультетів (навчальних закладів), яка дозволить ефективно проводити навчально-методичну роботу.

Результати власного досвіду. Ключовою ланкою в організації науково-дослідної роботи студента є спілкування із викладачем на кафедрі. Певний досвід викладача в цій роботі має вирішальне значення щодо визначення творчого потенціалу кожного студента [4]. Окрім цього, він повинен вміти коректно визначити методологію співпраці зі студентом [5]. Суттєву роль у

цьому відіграє вміння зрозуміло і послідовно для студента визначати етапність виконання роботи.

Для успішного виконання запланованих завдань студент має володіти конкретними навичками науково-дослідної роботи, а саме:

- обирати тему та розробляти план дослідження з визначення його мети, завдань і об'єктів;
- визначати оптимальні методи дослідження;
- відшукувати наукову інформацію та працювати з інформаційними джерелами;
- збирати, аналізувати та узагальнювати наукові факти, матеріали за конкретною тематикою;
- теоретично проробити досліджувану тему, аргументувати висновки, обґрунтовувати рекомендації та пропозиції;
- на клінічних кафедрах брати безпосередню участь у виконанні фрагментів практичної частини дослідження;
- оформити результати наукової роботи.

Важливе значення має системний підхід до організації роботи студентського наукового товариства, починаючи з рівня кафедри, академії, і закінчуючи загальнодержавними заходами та міжнародною співпрацею.

Узагальнюючи наявний досвід проведення роботи зі студентами в науковому товаристві, можна сформулювати певні актуальні напрямки цієї діяльності на різних рівнях її організації:

1. На початку навчального року проводити анкетування всіх студентів з метою виявлення їх бажання і потенційних здібностей для виконання науково-дослідницької роботи.

2. Для студентів наукового гуртка встановити послідовну і коректну систему заохочень і відзнак, як на рівні кафедральних підрозділів, так і академії.

3. Для підвищення зацікавленості студентів і наукової співпраці між підрозділами, які займаються, наприклад, хірургічною стоматологією, вважаємо

за доцільне проведення спільних засідань ініціативних груп від студентських гуртків з метою раціонального планування тематики досліджень.

4. При проведенні підсумкових студентських конференцій дотримуватись чіткого поділу доповідей за спеціальностями стоматологічного спрямування з метою їх раціонального оцінювання.

5. Створити найбільш об'єктивну публічну систему оцінювання якості студентських робіт під час проведення їх презентацій, оскільки таке оцінювання є важливим фактором визнання значимості досягнень і стимулюванням до подальшої роботи.

6. Для успішної реалізації НДРС необхідно, щоб викладачі були зацікавлені в залученні студентів до науки. У процесі роботи ми доходимо до висновку про необхідність розробки комплексу відповідних заходів матеріального й морального заохочення підрозділів, які активно займаються студентською наукою.

Таким чином, для науково-дослідницької роботи вищих навчальних закладів характерним є єдність цілей і напрямів навчальної, наукової і виховної роботи, тісна взаємодія всіх форм і методів наукової роботи студентів, що реалізуються в навчальному процесі та в позанавчальний час. Це забезпечує їхню участь у науковій діяльності протягом усього періоду навчання, тісно пов'язану із науково-дослідницькою діяльністю, що проводиться підрозділами ВНЗ.

На наш погляд, необхідно залучати студентів до науково-дослідницької роботи з молодших курсів, що допоможе їм вибрати науковий напрямок їх подальшої дослідницької роботи. При цьому без сумніву важливий поступовий перехід від простих форм науково-дослідницької роботи до найбільш складних. Цей процес дозволяє студенту гармонічно розвиватися та удосконалювати свої вміння і навички під час навчання на клінічних кафедрах стоматологічного профілю.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Філософія розвитку освіти в пост Болонському просторі // Вища освіта України. – 2006. – № 1. – С. 1-5.
2. Петрушанко Т.О., Гасюк Н.В., Мошель Т.М., Попович І.Ю., Бублій Т.Д. Дискусія як один із методів стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів-медиків в рамках роботи студентського наукового товариства //Світ медицини та біології. – 2013. - №3. – С.165-167.
3. Прошкін В.В.Стимулювання студентських наукових пошуків як засіб інтеграції науки й освіти //Наукові записки. Серія: Педагогіка. — 2010. — № 1. – С.39-44.
4. Рибалов О.В. Науково-дослідна робота студентів і роль викладача в системі її становлення / О.В.Рибалов, О.С.Іваницька, І.О.Іваницький, В.М.Гаврильєв //Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах: матеріали навч.-наук. конф. – Полтава,2014. – С.180-181.
5. Хміль О.В. Значення науково-дослідної роботи студентів для підготовки висококваліфікованих лікарів / О.В.Хміль. Л.Ф.Каськова, О.О.Карпенко, О.Е.Бережна, Е.Г.Колот // Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах: матеріали навч.-наук. конф. – Полтава, 2014. – С.230-231.